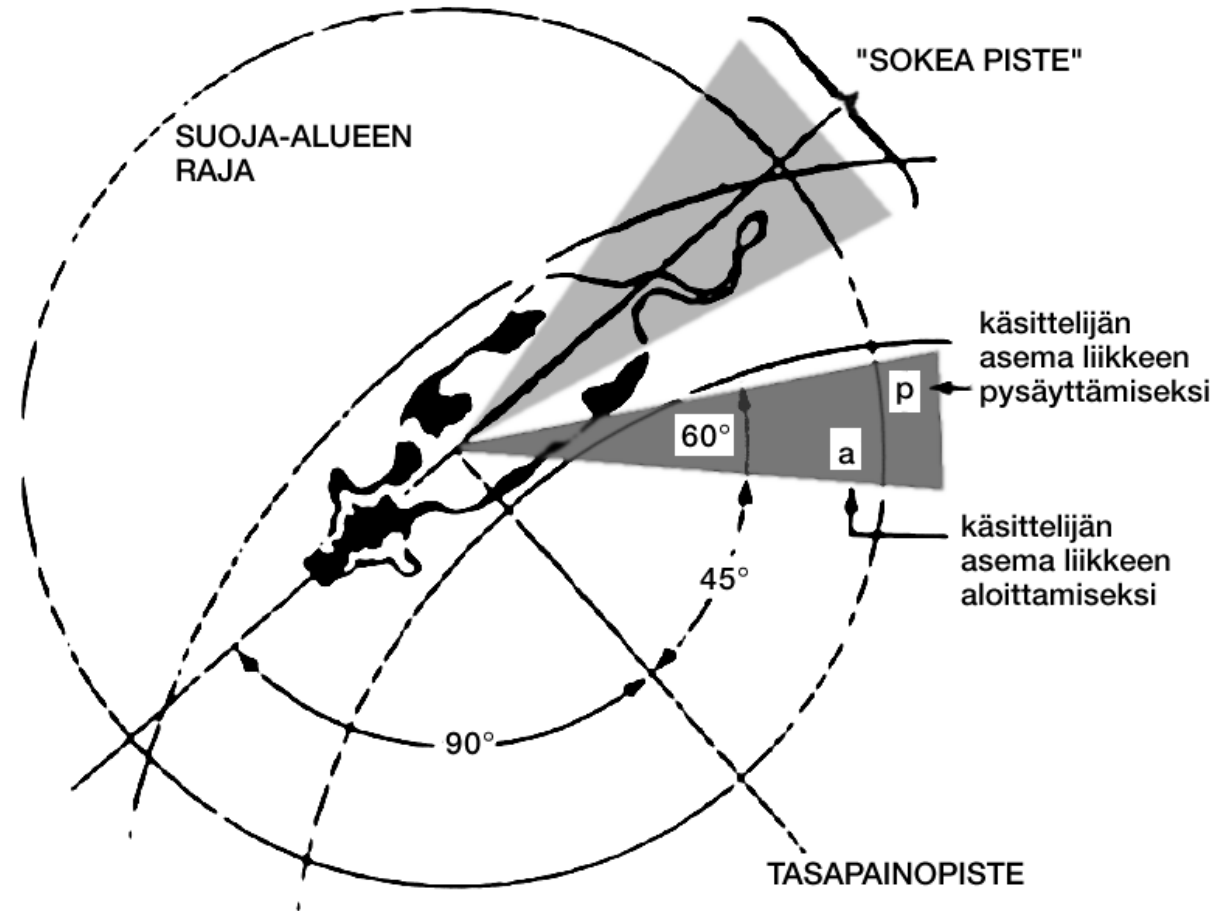

Miten nautta havainnoin ympäristöään

Karjahavaintoja 13.-15.09.2019

Ell Virpi Seppänen, Emovet Oy

Naudan käsittely

Naudalla ihmistä parempi hämäränäkö

- Tapetum lucidum = heijastava kerros silmän verkkokalvolla
- Ihmistä huonompi näön tarkkuus
- Havaitsee nopeat liikkeet hyvin
- Näkee paremmin alas kuin ylös; pelästyessään nostaa päänsä ylös (moniteholasiefekti)

Naudan kuuloaisti

- Kuulee ihmistä korkeampia ääniä
- Aistii hiljaisempia ääniä kuin esim. hevonen
- Hahmottavat äänen suuntaa ihmistä huonommin
- Herkkiä teräville ja korkeille äänille
- Karttaa kovaa meteliä jopa enemmän kuin sähköpiiskaa

Tarkka hajuaisti

- Erittäin hyvä hajuaisti
- Normaalin hajuepiteeli lisäksi Jacobsonin elin (feromonit)
- Nauta voi haistaa toisen naudan stressin
- Tärkeää
 - Lisääntymisessä
 - Lajitoverin tunnistuksessa
 - Syötäväksi sopivan ruoan tunnistamisessa

Nauta maistaa

- Makean, suolan, katkeran ja happaman
- 2-3 kertaa enemmän makureseptoreita kuin ihmisellä
- Naudat voivat oppia yhdistämään jonkun haju/maun sitä seuraavaan huonoon oloon tai sairauteen
- Oppiminen voi tapahtua nopeasti ja pysyä muistissa pitkään
- Vanhemmilla eläimillä oppiminen tapahtuu nopeammin kuin nuoremmilla
- Välttämisen oppiminen heikompaa, jos rehu hyvin sulavaa ja maistuvaa
- Nauta välttelee uusia makuja (hapanjuotto)

Tuntoaisti

- Ihon tuntoaisti erittäin herkkä
 - Turpakarvat
 - Kieltä käytetään myös tunnusteluun
- Reseptorit aistivat painetta, lämpötilaa ja kipua
- Tuntoaisti on tärkein sosiaalisissa suhteissa
- Nauta pitää hoitaja käden lepuuttamisesta selän päällä tai eläimeen nojaamisesta mieluummin kuin ”otsatukasta” rapsuttamisesta
- Hyvin herkkä aistimaan sähköiskuja

Hoitajan tunnistaminen

- Haju
- Vaatetus
- Työtavat
- Ääni

Millainen on hyvä hoitaja?

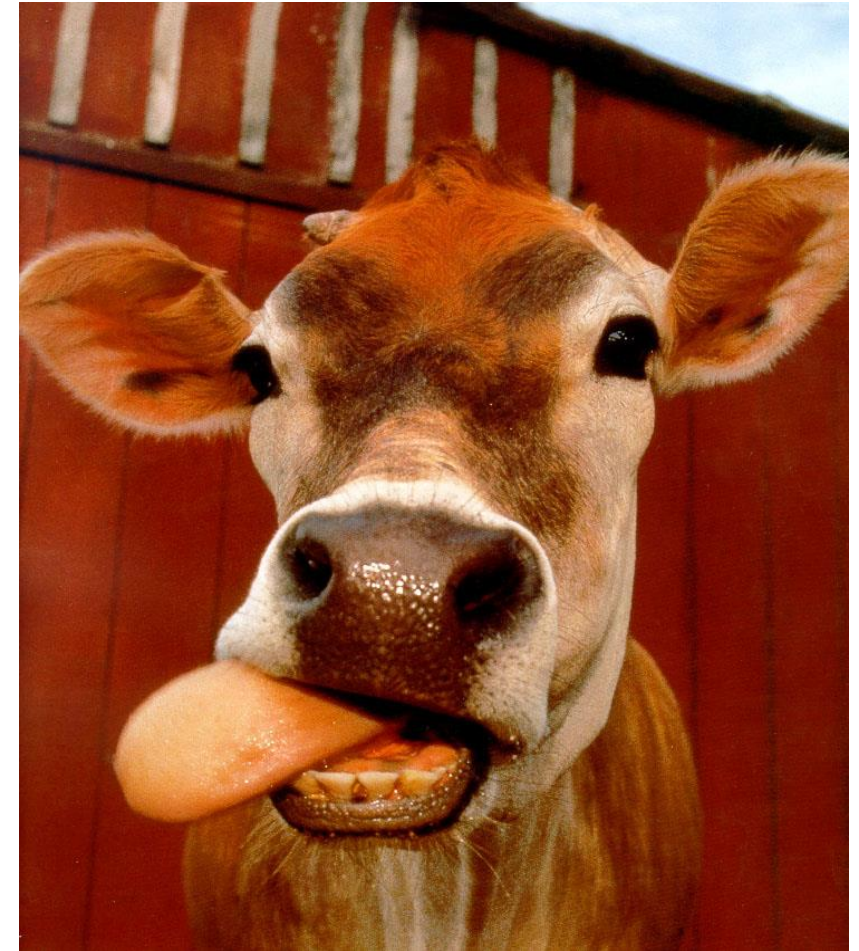
- Introvertti
- Hiljainen
- Itsevarma
- Varma tehtävissään ja otteissan
- Tunnontarkka
- Vakaa
- Rento
- Ujo
- Käytännöllinen
- Konservatiivinen
- Itsenäinen
- Riippumaton

Häiriökäyttäytyminen

- Stereotypialla eläin pyrkii lievittämään stressiä, koska saman liikkeen jatkuva toistaminen saa aivot erittämään [endorfiineja](#) eli hyvää oloa tuottavia hormoneja

Esimerkkejä stereotyyppisestä käyttäytymisestä:

- Kielen pyörittely
- Imeminen
- Seinään nojaaminen; kuorsaus
- Rehun viskely
- Veden lotraaminen

Stereotyypiat naudalla

- Opittua; tapa ei lakkaa, vaikka stressi olisikin jo poistunut
- Naudalla liittyy monesti rehuun
- Hiehojen ja nuorkarjan ruokinta; nälkä ja tekemisen puute